

400 DAGEN VOOR 400 VRAGEN

Grondstoffen beslaan slechts klein deel prijs vegaburger

De Rijksuniversiteit Groningen viert in 2014 haar vierde eeuwfeest. In de aanloop naar dit jubileum verzamelt de universiteit vragen vanuit heel Nederland voor het project '400 dagen voor 400 vragen'.

Dagblad van het Noorden zoekt mee.

Vandaag de vraag van Ruud Bogaard uit Groningen.

Door Mannus van der Laan

▲ Bogaard

De vraag:

Voor het maken van 1 kilogram dierlijke eiwitten zijn meerdere kilo's plantaardige eiwitten nodig. Hoe kan het dan, dat in de supermarkt een vegetarische hamburger duurder is dan een vergelijkbare hamburger van echt vlees? Voedselschaarste is (mede door de groeiende wereldbevolking) een toenemend probleem. Meer gebruik van plantaardige eiwitten kan het probleem helpen oplossen. Bovendien zal door gebruik van plantaardige eiwitten in plaats van dierlijke eiwitten de CO2-uitstoot worden verminderd.

▲ Vegaburger

▲ Hamburger

Hoofddocent voedsel en milieu Sanderine Nonhebel:

"Er zijn drie factoren die hier een rol spelen. In de eerste plaats wordt de prijs van voedsel in de winkel nauwelijks bepaald door de prijs van de grondstoffen. In een brood zit voor 25 cent aan tarwe, de rest van de prijs wordt bepaald door het arbeidsloon van de bakker, de energiekosten voor het bakken en de kosten voor de logistiek etc.

Een ander punt is dat niet al het vlees dezelfde prijs heeft. Nadat een dier is geslacht, worden eerst de hamlappen, biefstukken en koteletjes er afgesneden. De kleine stukjes die overblijven, gaan in het gehakt en kunnen hamburger worden. De prijs van vleesproducten die van restvlees gemaakt worden, is aanzienlijk lager dan die van de biefstukken. Een kilo hamburger kost 10 euro en een kilo biefstuk 23 euro. Terwijl ze toch echt van het zelfde beest komen en er dus evenveel voer voor nodig was om ze te maken. De vegaburger kost 13 euro per kilogram, en is inderdaad duurder dan de hamburger (10 euro), maar aanzienlijk goedkoper dan de biefstuk (23 euro). In de vegaburger zit voor 0,30 cent aan grondstoffen (soja en tarwe). Er is pakweg 6 kilogram veevoer (ook soja en tarwe, kosten: 1,80 euro) nodig voor de productie van 1 kilo vlees. Voor zowel de vegaburger als voor vlees geldt dat de prijs in de winkel door iets anders wordt bepaald dan de prijs van de grondstoffen.

Een laatste punt is dat vegetarische producten over het algemeen gekocht worden door mensen die andere eisen aan voedsel stellen dan dat het zo goedkoop mogelijk moet zijn. Hetzelfde geldt voor biefstuk. De supermarkt houdt daar met de prijsstelling rekening mee."

Landbouweconoom Dirk Strijker:

"Om de verkoopprijs van een vegaburger te begrijpen moeten we het een en ander weten: wat zijn de 'productiekosten', hoe groot is de afzet en wie zijn de klanten? De grondstoffen, of het nu plantaardig eiwit of duurder dierlijk eiwit is, zijn maar een klein deel van de totale kosten. Eerst moet de burger geproduceerd worden. Waarschijnlijk is het goedkoper dat met dierlijk materiaal te doen dan met plantaardig, want uiteindelijk moet het ding wel naar hamburger smaken.

De burger moet vervolgens verpakt, gevrozen, opgeslagen, vervoerd, in het winkelschap gelegd en afgerekend worden. Na al die kosten doet het er maar weinig meer toe wat de grondstofkosten waren. Vervolgens blijkt dat de markt voor vegaburgers een stuk kleiner is dan die voor hamburgers. De kosten voor bijvoorbeeld administratie en marketing kunnen bij vegaburgers dus over een veel kleiner aantal eenheden worden uitgesmeerd.

Ook zal een groter percentage vegaburgers na de uiterste verkoopdatum in de vuilnis belanden, omdat er minder van worden omgezet. En tenslotte de kopers. De veelal vegetarische kopers van vegaburgers zijn bereid een hoge prijs te betalen en bij een lagere prijs komen er niet heel veel kopers bij. De leverancier zou dan wel gek zijn de vegaburger in de ramsj te gooien."

Reactie Ruud Boogaard:

Een koe eet voor één hamburger ongeveer zes maal zoveel soya en tarwe als nodig is voor één vegetarische 'hamburger'. Voor het maken van een hamburger zijn dus zes maal zoveel grondstoffen nodig dan voor de vegaburger. Dus ook meer landbouwgrond en uiteindelijk daardoor meer ontbossing.

Meer grondstoffen, zo had ik gedacht, zou toch moeten leiden tot een hogere verkoopprijs. De werkelijkheid blijkt anders. De prijs van de grondstoffen maakt een kleiner deel uit van de verkoopprijs dan ik had verwacht; die wordt voornamelijk bepaald door andere factoren. Dat vind ik wel een beetje ontluisterend. De financiële prikkel om (af en toe) in plaats van vlees plantaardige eiwitten te eten, en daardoor de ontbossing van de regenwouden tegen te gaan, ontbreekt hierdoor. Dat is jammer.